«فرهیختگان» از سی‌ونهمین نشست هم‌اندیشی «دانشگاه؛ خانهٔ گفت‌وگو» گزارش می‌دهد

اما و اگرهای مکانیسم ماشه روی میز گفت‌وگوی استادان

پریا ناصری
خبرنگار

سالن ۹ دی سازمان مرکزی دانشگاه آزاد دوشنبه این هفته (۲۴ شهریورماه) میزبان سی‌ونهمین نشست هم‌اندیشی «دانشگاه؛ خانهٔ گفت‌وگو» بود. این نشست که به بررسی ابعاد حقوقی، سیاسی و اقتصادی مکانیسم ماشه اختصاص داشت، با حضور مجتبی زارعی، نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی، غلامرضا توکل شوریجه، نماینده مردم سوسنان، عبدالحسین صفایی عضو هیئت علمی دانشگاه دوولیک و دعاوی بین‌المللی، محمد قربانی گلشن آباد معاون امور مجلس و روابط‌عمومی و ارتباطات اجتماعی دانشگاه آزاد، سید یعقوب زراعت‌کش سرپرست دانشگاه آزاد واحد تهران و غرب جمعی از اساتید دانشگاه آزاد برگزار شد. به جز مهمانان ویژه این نشست، ۹ تن از اعضای شرکت علمی دانشگاه‌ها دیدگاه‌های خود را درخصوص موضوع نشست و تحولات سیاسی و اجتماعی روز کشور بیان کردند که بخش‌هایی از آن را در ادامه از نظر می‌گذرانید.

برگزاری نشست‌های ماهانه با هدف بررسی مسائل جامعه

ابوالفضل بداللهی اصلان، مدیرکل ارتباطات اجتماعی و فرامرزمانی دانشگاه آزاد: همان طور که مستحضرید سه کشور اروپایی، پس از سال‌ها و در واپسین روزهای منتهی به پایان دوره دساله تعهدات گرد پنج به علاوه یک در برجام، تحریم‌های تعلیق‌شده را به‌صورت یک‌جانبه بازگرداندند. این جلسه به‌صورت آنلاین در سالـــن کشور برگزار شده است. به هزاران نفر در سراسر کشور تحصیلی اخیر، تصمیم گرفتیم تا نشست را هم به صورت فضای مجازی برگزار کنیم. تاکنون سه جلسه در این قالب برگزار شده و خوشبختانه با استقبال بسیار خوبی مواجه شده است؛ این نشست با راهبری‌های دقت قربانی محقق شده و همچنین برنامه‌ریزی شده تا از این پس، هر ماه یک نشست حضوری با بررسی موضوعات مختلف جامعه برگزار کنیم.

توجه همزمان به قدرت نرم و سخت کشور ضرورت دارد

علی کاظمی‌یابا حیدری، عضو هیئت‌علمی دانشگاه آزاد و نماینده دوره دهم مجلس شورای اسلامی: به نظر من در بحث امروز، باید بررسی کنیم که چگونه باید به مقابله با موضوع اسنپبک بپردازیم. از دیدگاه حقوقی، فکر می‌کنم در قرارداد و برجام مســـائل خوبی دیده شده است. ما در دوره‌ به مهم قرار داریم یکی برهه پایدن و دیگری برهه ترامپ. هر کشور برای توسعه‌اش در قدرت مهم دارد یک قدرت ســـخت و یک قدرت نرم. قدرت سخت به میدان و قدرت نرم به دیپلماسی مربوط می‌شود. هر کشوری که این دو را در کنار هم داشته باشد، موفقیت بیشتری خواهد داشت. در دوران پهلوی، بحث‌های نظامی و نائـــب خوب پیش می‌رفت، اما او به راحتی در قدرت نرم، جهان را همراهتک می‌کرد. در مقابل، با اقداماتی که انجام گرفت، در برهه‌ای دیگر ایجاد کرد. به نظر من، ما باید در اینجا این دو قدرت را تقویت کنیم. اگر بخواهیم یک دوگانگی ایجاد کرده و قدرت نرم را بسیار بالا ببریم و قدرت سخت‌مان را تضعیف کنیم، یا فرسایش هر دو مواجه خواهیم شد. برعکس، اگر تمام توجه‌مان را به قدرت سخت معطوف کنیم و به قدرت نرم که همان دیپلماسی است، توجه نکنیم یا مشکلات جدی روبه‌رو خواهیم‌شد. من فکر می‌کنم جامعه دانشگاهی ما باید بر این اساس، به‌عنوان ضربه‌گیر جراغ جامعه، آن‌ها را در کنار هم دنبال کند. از طرفی هم با قدرتی که داریم باید از دیپلماسی دفاع کنیم. زیرا امروزه جامعه جهانی ما دچار تفرقه شده است. من فکر می‌کنم اروپایان به دلیل اینکه ترامپ در کنارشان بود، به دنبال اسنپبک آمدند تا خودی نشان دهند. اما اینکه بگوییم اسنپبک آمد و مشکلی ایجاد نمی‌شود، اشتباه است. ما تحریم‌ها را تجربه کردیم و در کمیسیون بودجه مجبور بودیم برای صادرات نفت، تحریم‌ها را دور بزنیم که از این اقدام بسیار خسرو کردیم. بنابراین مشکلات وجود دارد، اما ما باید یک چشم و چراغ روانی برای مردم داشته باشیم و به آن‌ها کمک کنیم. هم باید هشدارها و هم تودیدها را منتقل کنیم. همچنین باید دو قدرت را در کنار هم تقویت کنیم تا دیپلماسی موفقی داشته باشیم. امروز با تفرقه‌ای که ایجاد شده، حتی هند نیز از این موضوع خوشحال است و خوشبختانه در گروه‌های بین‌المللی زیادی که تشکیل شده، می‌توانیم جایگاه بسیار خوبی داشته باشیم. از طرفی هم نتوانیم با حمله به قطر به کشورهای حاشیه خلیج‌فارس نشان داد که ایران دشمن آن‌ها نیست. این موضوع به‌وضوح نشان می‌دهد که ایران هراسی یک روح هم است. بنابراین فکر می‌کنم همان طور که در ســـخنرانی دکتر زراعت در مجلس دیدم از جمله اجماعات و توجه‌ها باید توجه داشته باشیم و ایران سازمان ملل را به آن‌ها یاد می‌دهیم و آگاه می‌کنیم که حقوق بین‌المللی وجود دارد. هرچند که ضمانت اجرای ضعیفشان را هم متذکر می‌شویم.

از طرفی هم بحث سیاسی سازی دیپلماسی امنیت، استفاده از ابزاری که یک دولت عضـــو بتواند آن را علیه یک دولت عضو دیگر به کار گیرد؛ یک رویه خطرناک بوده که هم توافق بین‌المللی را در معرض فروپاشی قرار می‌دهد. اینکه اگر طرفی بتواند بدون اجرای تصمیم حقوقی دادگاه‌ها و ارکان سازمان ملل را به کنار ببرد و از آن خارج شود و توافقات بین‌المللی به هم بزند؛ عملاً نظمی توافقات و قراردادها را کمرنگ کرده و به عنوان پیامدی خطرناک برای حقوق بین‌الملل به شمار می‌آید. فقط اینکه ما باید بتوانیم یک کمیته مشترک و کارگروه حقوقی قوی صرفاً در بحث برجام داشته باشیم تا بتوانیم برای رصد مستمر، تعاملات و ارائه راهکارهای علمی و حقوقی از آن بهره بگیریم.

ادامهٔ همکاری با چین و روسیه می‌تواند اثرات برگشت تحریم‌ها را کاهش دهد

سید فرزاد مامی، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد رودهن: همان طور که مستحضرید آمریکایی‌ها با فعال کردن مکانیسم ماشه به دنبال منافع خودشان هستند. اسنپبک دارای ابهامات هسته‌ای نهایی و دارای ابهامات زیادی است. ما به نظر می‌رسد که ما به فعال شدن آن خیلی نزدیک هستیم و باید از این بحث بگذریم که این اقدام قانونی است یا نه. به هر حال ما اکنون در این مکانیسم قرار گرفتیم و ما که در مهره‌ها تصمیمات نهایی درنظر آن گرفته شود. در سال‌های اعتماد و ارفاق زیادی وجود دارد اما زمانی که من اقتصاددان می‌خواهم آن‌ها را محاسبه کنم؛ دوراقع هزینه‌های فرصت تحریم‌ها را در نظر می‌گیرم. به عبارتی اگر چیزی که ما برای زیرساخت‌های انرژی هسته‌ای هزینه کردیم شاید مثلاً کمتر از صد میلیارد دلار باشد و شاید هم این مقدار نباشد. درحالی‌که تولید تا خالص می‌تواند ما هنوز به ۵۰۰ میلیارد دلار نرسیده است.

اما اگر با دیدی واقع‌بینانه و خارج از افراط و اطلاعات سایت‌ها بررسی کنیم، می‌بینیم که بر فرض مثال ما یک میلیون بشکه نفت را در روز به خاطر تحریم‌ها از دست دادیم. ضمن اینکه نزدیک به بیست سال است بحث تحریم‌ها کم و بیش در جریان است. اگر زمانی هم که تحریم‌ها را به قول خودشان لغو کردند، درحقیقت لغو نشد و بلافاصله تحریم‌های جدیدی در زمان اوباما وضع شد که آن را تحریم‌ها به اصطلاح غیر انرژی هسته‌ای نامیدند.

دوراقع در اثر تحریم‌ها ایجاد اقتصاد کشور را در بر می‌گیرد. به عبارتی این موارد به عبارتی ما در این جریان حدود ۲۰ درصد صادراتمان را از دست دادیم زیرا جزء کشورهای پرریسک قرار داشتیم و کشورهایی که می‌خواستند با ما معامله کنند به دلیل اینکه اگر ریزتر از دزســـت انجام نمی‌شد و بانک‌ها تحریم بودند؛ طبیعتاً دچار ریسکی به لحاظ اقتصادی شدیم که حداقل ۲۰ درصد صادرات کارخانه‌های خودمان را از دست دادیم؛ تقریباً یک تریلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار هزینه‌های چنین مدلی داشتیم که اگر آن را با دلار حدد هزار تومانی محاسبه وتقســـیم بر جمعیت کشور کنیم؛ تقریباً به ازای هر نفر، یک میلیارد و یانصد میلیون تومان هزینه‌کرد دارد. این یعنی اینکه این به شکل غیرمستقیم و مستقیم تأثیر گذاشته است و اگر آن را برای یک خانواده چهار نفره در نظر بگیریم چیزی حدود شش میلیارد تومان می‌شود.

دوراقع این تبعات اقتصادی تحریم‌هایی بوده که تاکنون گریبان‌گیر کشور ما در حدود این بیست سال اخیر بوده است. همان‌زمانی که این تحریم‌ها را نوشتند و آن را جاری کردند؛ یک‌سری از مقامات بلندپایه ما اظهار کردند که تحریم‌ها کاغذ پاره‌ای بیش نیست. حرف من این بود که امروز دچار این چالش‌ها نشویم و دوباره بگویم یک اگر مکانیســـم ماشه را فعال کنند هیچ اتفاقی نخواهد افتاد و نهایتاً تومان‌ها دو درصد افزایش پیدا خواهند کرد در حالی که اینگونه نیست.

از طرفی این را هم در نظر بگیرید که حجم صادرات نفت ما به چین بیشترین میزان صادرات را به خود اختصاص می‌دهد؛ اگر تاکنون تحریم‌ها شـــامل این چند کشوری بود که می‌خواهند ماشه را فعال کنند اما در شرایط جدید ما دچار تحریم‌های بین‌المللی خواهیم‌شد. یعنی اگر قبلاً با مشلاً پنج کشور مواجه بودیم و اکنون به لحاظ سازمان ملل دچار تحریم‌های بنیادی می‌شویم. نمی‌خواهم موضوع را خیلی بزرگنمایی کنم اما بدانید که چندان هم کوچک نیست. به هر حال این اتفاق در حال رخ دادن است و باید به هر شکلی مداخله دیپلماسی که شـــده جلوی آن را بگیریم وگرنه شرایط به نفع ما نخواهد بود. بنابراین یکی از مهم‌ترین سؤال‌هایی که من همیشه از دوستان می‌پرسم این بوده که منظور ما این اثر انرژی هسته‌ای در دوراقع صلح‌آمیز بودن آن است که مهم‌ترین بخش آن برق است. ما امروز در خیلی از شهرها و روستاها چهارساعت برق نداریم. ببینید این هزینه‌ها برای ما چه شفاف مشخص شده که در کجاها هزینه می‌شوند تا بتوانیم تصمیمات دقیق‌تری را برای این موضوع اتخاذ کنیم.

مکانیسم ماشه اهدافی فراتر از اقتصاد کشور دارد

روح‌الله مدامی، استاد دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران: همان طور که مستحضرید مکانیسم ماشه تحت‌تأثیر تانو نظام سلطه قرار دارد و اگر نفوذپذیری و تاثیرگذاری به اندازه‌ای باشد که نظام تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز نتوانند اعمال نظر کنند؛ از نظر حقوقی به آن‌ها مشکل‌ساز می‌شود. تأثیر نظام سلطه غرب بر شورای امنیت به گونه‌ای بوده که شورای امنیت نمی‌تواند نظری طرف اعمال کند که به لحاظ حقوقی اثربخشی ندارد. به عبارتی ضمانت اجرایی شورای امنیت در واقع در مقابل اتهام فرار از اجرا قرار می‌گیرد. دوراقع یک‌نکته خیلی مهم‌تر از کشورها از جمله ایران عنوان داشتم که اگر من بروند ایران را در وضعیتی قرار دادند که معلوم نیست مکانیسم ماشه فرار است روی کدام یک از موضوعات مانند موشکی، هسته‌ای، نظام سیاسی جمهوری اسلامی، استقلال سیاسی، تجزیه ایران و یا توسعه علمی آن بچکد. بنابراین خیلی باز گذاشته شده و اصلاً هم نمی‌شود این نظام سلطه غرب را کنترل کرد.

به نظر من مقصود آمریکا از هدف قرار دادن سیستم هسته‌ای کشور نابودی آن بوده است. این را بدانید که براساس پروتکل عمومی، نظام حقوقی آژانس و فلسفه وجودی برجام، غنی‌سازی اورانیم برای کشورهایی که عضو NPT هستند یک حق مسلم دانسته شده است و وقتی شما اقدام به نابودی این تأسیسات می‌کنید به معنای این است که آژانس و برجام اساساً منتفی هستند و شورای امنیت نیز تحت‌تأثیر همین نظام‌سیاسی آمریکایی است. بنابراین اینکه یکی اقدام به نابودی می‌کند یا اینکه یکی تمایل به غنی‌سازی و کنترل دارد کاملاً در تناقض است.

شورای امنیت امروز قدرت خودرا فقط درمواردی برخی از کشورها برمی‌گشت.

دوراقع همان قدر که مکانیســـم ماشه برای ایران ادعا شد باید برای آمریکا هم صـــورت می‌گرفت؛ درحالی که آمریکا حق وتو دارد و نظام عدالت حقوقی را رعایت نکردند و اساسنامی شود بحث حقوقی دربارهٔ آن اتحاد دد. اما اینکه اصلی اینجا بوده که تحریم‌های شورای امنیت دو ویژگی مطلوب هم داشته است که ما نتوانستیم آن را به فرصت تبدیل کنیم و اوضاع اقتصاد و سرمایه ایران به اطمینان برسانیم هم اینکه نتوانستیم یک دیپلماسی سیاسی برای آن زیر بسته کنیم.

ما باید به این نکته هم توجه کنیم که مکانیسم ماشه اساساً به طور مستقیم مربوط به تحریم بانکی و نفتی نیست یعنی ضرورتاً نمی‌تواند تحریم‌های بانکی و نفتی را به همراه داشته باشد و اینکه بر اساس حقوق بین‌الملل تنظیم شده و نمی‌تواند هرکاری را انجام دهند؛ در حالی که وقتی از مکانیسم ماشه گفتند تمام اهالی سرمایه ایران و بازرگانان تجارت‌چرا بحران فکری شدند. اما اینکه ما بتوانیم از نظام حقوقی و انجمن حقوقی ایران نتوانستند این موضوع را برجسته کنند که مکانیسم ماشه مستقیماً نمی‌تواند ما را تحریم اقتصادی کند مگر اینکه از همان نظام سلطه استفاده کند.

پس چیزی که از نظر اقتصادی ما را تهدید می‌کند، نظام‌ســـیاســـی آمریکاست که همه شرکت‌ها را تهدید می‌کند اگر شما با ایران فعالیت می‌کنید من که شما را تحریم می‌کنم. زیرا ما دلاً تأثیر جهانی دارد و آمریکا در واقع ماشه را فعال می‌کند نه ایران و کشورهایی که می‌توانند این عملیات ماشه را فعال کنند که شامل کشورهای ایران، روسیه، چین و سه کشور اروپایی است. بنابراین اگر تحریم اقتصادی اســـت از جانب آمریکاست؛ زیرا مکانیســـم ماشه اساساً نمی‌تواند این حجم فکری ایجاد کند اما در رسانه‌ها می‌آید و از سوی دیپلماسی خودمان نتوانستیم این کار را حداقل از نظر ذهنی درست کنیم. از نظر فلسفی هم جمهوری اسلامی در صورت وقوع برخی از ناکارآمدی‌ها تنها نظام سیاسی است که می‌تواند حافظ و ضامن امنیت ملی و دینی ایران باشد و به ویژه بر اساس نظام ولایی که مبتنی بر اصل قوانین الهی است. در غیر این صورت ایران را ابتدا از هر جزیره‌ای تجزیه می‌کنند و دست آنها را اعمال می‌کنند.

از طرفی باید بدانید که دوراقع انزوای جهان اســـلام در غرب آسیا و کشیدن ماشه تاثیرگذاری بسیار بالایی بر ایران دارد. تسلیم و تجزیه ایران و سلطه اسرائیل بر غرب آسیا تحت‌الشعاع آمریکا از اهداف اقدامات اخیر است. ضمن اینکه دانشگاه باید این ماشه را تشخیص دهد زیرا ماشه اقتصادی در کنار سیاست و یک ابزار کوچکی برای رد کم‌کنی است. زیرا آمریکا هم از برجام خارج شده و هم تحریم اقتصادی اثرگذار را انجام می‌دهد در حالی که اروپا به قدرت وضع چین تحریم‌های ایران را انجام می‌دهد. در دوراقع هم اصلی آنها ایران است و اسلام، تشیع و ایران سه فلسفه وجودی برای این هدف هســـتند. کشورهای چین، مصر و ایران سه تمدن بسیار مهم برای نظام سلطه غرب هستند. کشور چین را به لحاظ قدرت اقتصادی که دارد از دستشان در رفته است. اما مصر زیر ماشه اسرائیل است و دستگاه موساد به شدت در مصر اثرگذار است. اما اگر تمدن ایران را رفع کنند؛ مصر را هم به راحتی می‌بلعند. دانشگاه و جریان‌های سیاسی و فکری باید مقابله با این هدف را به وحدت رویه تبدیل کنند. یکی از اساتید فیزیک که در هفتاد و پنج جلسه انرژی هسته‌ای ایران در خارج از کشور شرکت داشت که من گفت در کنفرانسی در فرانسه شرکت کردم؛ به محضی که وارد آن سالن شدم یک اسرائیلی که مقالات من را خوانده بود و می‌دانست این را به چه و علمی دست یافته است از انتهای سالن فریاد زد ما ایران را نابود می‌کنیم و چنان شما را تحریم علمی می‌کنیم که نه توابع شما را جهان بشناسد و نه تولید. اختراع و ایده‌های علمی شما به سمع و نظر جهان برسد. اینکه گفتند به آن فرد پاسخ داده که قبل از اینکه ایران را نابود کنید خودتان هم نابود خواهید شد. بنابراین این را بدانید که فلسفه اصلی آن‌ها حذف ایران است.

اگر کارگروه حقوقی قوی برای رصد تعاملات برجام تشکیل شود

کفایت صالحی، استاد دانشگاه و عضو کمیسیون حقوق بین‌الملل: موضوع فعالسازی مکانیسم ماشه یکی از مهم‌ترین و حساس‌ترین تعاملات بین‌المللی کشـــور است. سه کشور فرانســـه، آلمان و انگلستان ادعا دارند که فعال‌سازی مکانیسم در قالب برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت است درحالی‌که این یک اختلاف سیاســـی نیست و کاملاً حقوقی بوده و باید طبق موازیـــن حقوقی با آن برخورد کرد. یعنی باید با اعتبار حقوق بین‌الملل بتوانیم اثبات کنیم که یک ادعای سیاسی بوده و هیچ ادعای حقوقی نیست. در واقع ما برخورد را به عنوان یک موافقتنامه چندجانبه که در سال ۲۰۱۹ پس از مذاکرات طولانی بین ایران و گروه پنج به علاوه یک شـــکل گرفت و همچنین با تصویب قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت به یک سند بین‌المللی لازم‌الاجرا پیوند خورد که هدف اصلی آن تدوین صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای ایران بود که در برابر رفع تحریم‌ها به‌صورت تدریجی بود. آمریکا در سال ۲۰۱۸ و به صورت یک‌جانبه از این تحریم‌ها خارج شد و رفتاری در راستای نقض ماده ۲۶ کنوانسیون وین وارد شده اســـت. خروج آمریکا نه‌تنها توازن تعهدات را به هم زد بلکه فضای بی‌اعتمادی را در سطح بین‌الملل قوی‌تر کرد و این بی‌اعتمادی شدید خودش یکی از معضلات جامعه بین‌المللی را رقم زد.

به نظر من در فرایند فعال‌شدن مکانیسم ماشه یک‌سری ایرادات شکلی و ماهوی وجود دارد. در بخش ایرادات شـــکلی می‌توانیم بگوییم که با توجه به مواد ۳۶ و ۳۷ برجام و روند حل اختلاف روند حقوقی نبود و کاملاً مغرضانه و سیاســـی مسیر را رقم‌زدن گرفتند و قبل از اینکه به کمیسیون‌های مشترک یا سیس به هیئت مشورتی ارجاع دهند و در صورت عدم حل اختلاف به شورای وزیران مراجعه کرده و هر کدام از سازوکارهای حقوقی را رعایت کنند این اقدام را انجام دادند که یک ادعای سیاسی بیش نیست. اینکه بیاییم به صورت مستقیم شورای امنیت را درگیر کنیم نشان‌دهنده نقض آیین حل اختلاف است. یعنی قبل از اینکه این موضوع به شورای امنیت ارجاع داده شود، قطعاً مکانیسم‌هایی برای حل اختلاف وجود دارد و این ارجاع مستقیم و آن هم در فوری‌ترین حالتی که چیزی به اتمام این بازه چندســـاله نمانده بود، آمدند و این اقدام را انجام دادند؛ نشان‌دهنده سیاسی بودن موضوع و فشارهای کشورهای غربی است که ملاحظات حقوقی را در نظر نگرفتند. در سال ۲۰۲۰ و دقیقاً زمانی که آمریکا از برجام خارج شد، کشـــورهای عضو شورای امنیت خودشان این اقدام را فاقد وجاحت خواندند پس حالا چرا باید این اقدامی که مســـه کشور اروپایی انجام دادند را وجاحت نکنند که جای بحث دارد.

از طرفی هم بحث سیاسی‌سازی شورای امنیت، استفاده از ابزاری که یک دولت عضـــو بتواند آن را علیه یک دولت عضو دیگر به کار گیرد؛ یک رویه خطرناک بوده که هم توافق بین‌المللی را در معرض فروپاشی قرار می‌دهد. اینکه اگر طرفی بتواند بدون اجرای تصمیم حقوقی دادگاه‌ها و ارکان سازمان ملل را به کنار ببرد و از آن خارج شود و توافقات بین‌المللی به هم بزند؛ عملاً نظمی توافقات و قراردادها را کمرنگ کرده و به عنوان پیامدی خطرناک برای حقوق بین‌الملل به شمار می‌آید. فقط اینکه ما باید بتوانیم یک کمیته مشترک و کارگروه حقوقی قوی صرفاً در بحث برجام داشته باشیم تا بتوانیم برای رصد مستمر، تعاملات و ارائه راهکارهای علمی و حقوقی از آن بهره بگیریم.

درنحوه برخورد با اسنپ‌بک هزینه فرصت را هم درنظر بگیرید

سید قدرالله ضامنی، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد رودهن: همان طور که مستحضرید آمریکایی‌ها با فعال کردن مکانیسم ماشه به دنبال منافع خودشان هستند. اسنپ‌بک دارای ابهامات هسته‌ای نهایی و دارای ابهامات زیادی است. ما به نظر می‌رسد که ما به فعال شدن آن خیلی نزدیک هستیم و باید از این بحث بگذریم که این اقدام قانونی است یا نه. به هر حال ما اکنون در این مکانیسم قرار گرفتیم و ما که در مهره‌ها تصمیمات نهایی درنظر آن گرفته شود. در سال‌های اعتماد و ارفاق زیادی وجود دارد اما زمانی که من اقتصاددان می‌خواهم آن‌ها را محاسبه کنم؛ دوراقع هزینه‌های فرصت تحریم‌ها را در نظر می‌گیرم. به عبارتی اگر چیزی که ما برای زیرساخت‌های انرژی هسته‌ای هزینه کردیم شاید مثلاً کمتر از صد میلیارد دلار باشد و شاید هم این مقدار نباشد. درحالی‌که تولید تا خالص می‌تواند ما هنوز به ۵۰۰ میلیارد دلار نرسیده است.

اما اگر با دیدی واقع‌بینانه و خارج از افراط و اطلاعات سایت‌ها بررسی کنیم، می‌بینیم که بر فرض مثال ما یک میلیون بشکه نفت را در روز به خاطر تحریم‌ها از دست دادیم. ضمن اینکه نزدیک به بیست سال است بحث تحریم‌ها کم و بیش در جریان است. اگر زمانی هم که تحریم‌ها را به قول خودشان لغو کردند، درحقیقت لغو نشد و بلافاصله تحریم‌های جدیدی در زمان اوباما وضع شد که آن را تحریم‌های به اصطلاح غیر انرژی هسته‌ای نامیدند.

دوراقع در اثر تحریم‌ها ایجاد اقتصاد کشور را در بر می‌گیرد. به عبارتی این موارد به عبارتی ما در این جریان حدود ۲۰ درصد صادراتمان را از دست دادیم زیرا جزء کشورهای پرریسک قرار داشتیم و کشورهایی که می‌خواستند با ما معامله کنند به دلیل اینکه اگر ریزتر از دزســـت انجام نمی‌شد و بانک‌ها تحریم بودند؛ طبیعتاً دچار ریسکی به لحاظ اقتصادی شدیم که حداقل ۲۰ درصد صادرات کارخانه‌های خودمان را از دست دادیم؛ تقریباً یک تریلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار هزینه‌های چنین مدلی داشتیم که اگر آن را با دلار حدد هزار تومانی محاسبه وتقســـیم بر جمعیت کشور کنیم؛ تقریباً به ازای هر نفر، یک میلیارد و یانصد میلیون تومان هزینه‌کرد دارد. این یعنی اینکه این به شکل غیرمستقیم و مستقیم تأثیر گذاشته است و اگر آن را برای یک خانواده چهار نفره در نظر بگیریم چیزی حدود شش میلیارد تومان می‌شود.

دوراقع این تبعات اقتصادی تحریم‌هایی بوده که تاکنون گریبان‌گیر کشور ما در حدود این بیست سال اخیر بوده است. همان‌زمانی که این تحریم‌ها را نوشتند و آن را جاری کردند؛ یک‌سری از مقامات بلندپایه ما اظهار کردند که تحریم‌ها کاغذ پاره‌ای بیش نیستند. حرف من این بوده که امروز دچار این چالش‌ها نشویم و دوباره بگویم یک اگر مکانیســـم ماشه را فعال کنند هیچ اتفاقی نخواهد افتاد و نهایتاً تومان‌ها دو درصد افزایش پیدا خواهند کرد در حالی که اینگونه نیست.

از طرفی این را هم در نظر بگیرید که حجم صادرات نفت ما به چین بیشترین میزان صادرات را به خود اختصاص می‌دهد؛ اگر تاکنون تحریم‌ها شـــامل این چند کشوری بود که می‌خواهند ماشه را فعال کنند اما در شرایط جدید ما دچار تحریم‌های بین‌المللی خواهیم‌شد. یعنی اگر قبلاً با مشلاً پنج کشور مواجه بودیم و اکنون به لحاظ سازمان ملل دچار تحریم‌های بنیادی می‌شویم. نمی‌خواهم موضوع را خیلی بزرگنمایی کنم اما بدانید که چندان هم کوچک نیست. به هر حال این اتفاق در حال رخ دادن است و باید به هر شکلی مداخله دیپلماسی که شـــده جلوی آن را بگیریم وگرنه شرایط به نفع ما نخواهد بود. بنابراین یکی از مهم‌ترین سؤال‌هایی که من همیشه از دوستان می‌پرسم این بوده که منظور ما این اثر انرژی هسته‌ای در دوراقع صلح‌آمیز بودن آن است که مهم‌ترین بخش آن برق است. ما امروز در خیلی از شهرها و روستاها چهارساعت برق نداریم. ببینید این هزینه‌ها برای ما چه شفاف مشخص شده که در کجاها هزینه می‌شوند تا بتوانیم تصمیمات دقیق‌تری را برای این موضوع اتخاذ کنیم.

افزایش تعاملات مجلس و دانشگاه‌ها می‌تواند راهی برای برون‌رفت از بحران کنونی باشد

یوســـف داوودی، نماینده ادوار شهرستان سراب و رئیس سابق دانشگاه آزاد واحد سراب: به نظر من برگزاری سلسله جلسات تعاملات بین مجلس و دانشگاه آزاد مفید است. زیرا یکی از پیچیده‌ترین و بحث‌برانگیزترین مسائل حقوق بین‌المللی که بارها در مجلس درباره آن پرداخته می‌شود موضوع مربوط به موضوع مکانیسم ماشه، حوزه برجام و مسائل مختلف است. همان طور که مستحضرید آثار مخرب فعال‌شدن مکانیسم ماشه در کشور ابعاد مختلفی دارد که مسائل مطرح در مجلس آن را بررسی کرده‌ایم اما باید این نکته را هم در نظر بگیریم که هرقدر مدت‌زمان است اینکه دانشگاه‌ها و صاحب‌نظران علمی با مجلس خصوصاً در مورد مسائل بین‌المللی و حقوقی بیشتر شود بسیار راه‌گشاست.

بازگشت تحریم‌های بین‌المللی تعلیق شده در اثر فعال شدن مجدد مکانیسم ماشـــه دوراقع باعث آثاری مانند افزایش محدودیت شدید در صادرات نفت خصوصاً به کشور چین، محدودشدن روابط بین‌المللی بانکی و مبادلات ارزی و تجاری، محـــدودیت بیشـــتر در حوزه حمل و نقل بین‌المللی، بعضی صادرات خارجی، تعلیق تأمین کارخانه‌ها و افزایش نرخ بیکاری می‌شود. ضمن اینکه ما در مجلســـ در مورد صنایع آلومینیوم کار می‌کردیم که همین تحریم‌ها باعث شدند برای معادنی که در کشور اکتشاف و بهره‌برداری شدند خدود دومیلیارد دلار از ارز کشـــور هزینه و خارج شود، درحالی‌که واردات آلومینیوم در کشور ما بسیار زیاد وجود دارد.

عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس:
هیچ دستورکاری بازتر از حفظ ایران نیست

مجتبی زارعی نماینده مردم تهران در مجلس و عضو کمیســـیون امنیـــت ملی مجلس شـــورای اسلامی با بیان این مطلب که از دریچه اندیشه و فلسفه سیاسی به مسائل کنگره می‌گذرد گفت: «می‌خواهم به شما دستور کار مزید ملی را در میان بگذارم و بررســـی کنیم که چه نسبتی با جنگ ۱۲ روزه دارد. دوراقع سخن این است که آژانس و برجام را به باید برای آینده چه کار کنیم. آیا سیاست آگو و بلنگ را اتخاذ کنیم؟ اگر مانند آگو هر رفتار دیگر کردند؛ در شب عاشورا می‌شود ملیت و ایران را در ایران به جای رسید که در شب عاشورا می‌شود ملیت و ایران را در کنار اهل بیت به‌عنوان ذکر بیان کرد.»

زارعی در ادامه افزود: «از مانی که دکتر عراقچی برای گرفتن رأی اعتماد به مجلس آمد، از او پرســـیدم آیا رابطه ما و غرب حل می‌شود؟ پاسخ داد خیـــر. باور کنید من به ایـــن خاطر به او رای دادم. البته مقصودم از غرب، غرب تمدنی نیست بلکه غرب هژمونیکی است که ایالات متحده آمریـــکا آن را نمایندگی می‌کند؛ آمریکایی که نام وزارت دفاع خودش را به جای وزارت جنگ تغییر داده و مانـــین جنگی است که نمایندهٔ تمدن غرب محسوب نمی‌شود.»

او درباره دستور کار مزید ملی در وضعیت کنونی گفت: «هیچ دستور کاری بالاتر از نگاه‌داشتن ایران نیست. چون باید با تکرار اهل بیت برابر است و ملیت ما در امتزاج با هویت دینی ما شـــد. همان طور که مستحضرید حضرت آقا در اربعین شهدای جنگ تحمیلی خطبه دستور کار ملی بیان کردند که در همین مقطع اخیر نیز یک دستور کار دیگر هم به دستور کار قیلی اضافه شده است که همان موضوع اجماع‌سازی است»

زارعی با بیان این مطلب که در مقابل اجماع‌ســـازی، دو گروه رادیکال در حال تخریب ایران هســـتند عنوان داشت: «اولی خانه رادیکالی از دو دستور کار اما خمینی بود و صورت مسئله و کاری که با جامعه در میان گذاشت، این بود که انسان ضعیف به انسان قوی تبدیل شود.» نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: «غربی‌ها به ما می‌گویند که شـــما سفارت گرفتید، اما مگر مصدق هم یاسدار و حزب الله‌یی بود؟ نقل است که وقتی مصدق به لاهه رفت، جای نماینده دیگر بود. آن‌ها گفت من در آداب دیپلماتیک بلد نیستم، اما می‌خواستم بدانید که نشستن جای کسی دیگر چه حسی دارد.»

او با اشاره به بررسی نتایج اقداماتی که اروپایی‌ها در شورای امنیت انجام دادند، در بیان همین نکته خود تصریح کرد: «وزالی که مطرح می‌شود این است که آیا فقط مسئله برگشت تحریم‌ها مطرح اســـت یا ممکن است تبعات دیگری هم داشته باشد؟ نکته مهم‌تر این است که اگر اســـنپ‌بک برگردد و تحریم‌های ۶ قطعنامه قبلی شـــورای امنیت که از سال ۲۰۰۶ تدوین شده دوباره اعمال شود، با چه وضعیتی مواجه خواهیم شد؟ و اینکه برجام چه فرصت‌هایی را در این خصوص پیش‌بینی کرده است؟»

صفایی ادامه داد: «مســـتدات اســـنپ‌بک یا بازگشت تحریم‌ها توکل با اشاره به موضوع نشست آمده: «با توجه به اینکه تعلیق NPT را در مجلس مصوب کردیم، اما بدانید هر تصمیمی باید به شورای عالی امنیت ملی برسد. تا جایی که در واقع ما از شرایط جدید ما دچار تحریم‌های بین‌المللی خواهیم‌شد. یعنی اگر قبلاً با مشلاً پنج کشور مواجه بودیم و اکنون به لحاظ سازمان ملل دچار تحریم‌های بنیادی می‌شویم. نمی‌خواهم موضوع را خیلی بزرگنمایی کنم اما بدانید که چندان هم کوچک نیست. به هر حال این اتفاق در حال رخ دادن است و باید به هر شکلی مداخله دیپلماسی که شـــده جلوی آن را بگیریم وگرنه شرایط به نفع ما نخواهد بود. بنابراین یکی از مهم‌ترین سؤال‌هایی که من همیشه از دوستان می‌پرسم این بوده که منظور ما این اثر انرژی هسته‌ای در دوراقع صلح‌آمیز بودن آن است که مهم‌ترین بخش آن برق است. ما امروز در خیلی از شهرها و روستاها چهارساعت برق نداریم. ببینید این هزینه‌ها برای ما چه شفاف مشخص شده که در کجاها هزینه می‌شوند تا بتوانیم تصمیمات دقیق‌تری را برای این موضوع اتخاذ کنیم.

نماینده مردم سوسنات در مجلس:
هرگونه توافق با هماهنگی شعام صورت خواهد گرفت

غلامرضا توکل شوریجه نماینده مردم سوسنات در مجلس شورای اسلامی ضمن گرامی‌داشت شهادت دکتر محمدمهدی طهرانچی و دیگر شهادتمان هسته‌ای در اثر حملات اخیر رژیم صهیونیستی بیان داشت: «پیشرفت هر کشوری براساس سه مؤلفه علم و دانش، فرهنگ و اقتصاد است که اگر بخواهیم میان اولویت و فوریت تمایز قائل شویم، شاید امروز فوریت با اقتصاد باشد، اما این علم است که زمینساز اقتصاد و فرهنگ بوده و آن‌ها را به سرمنزل مقصود می‌رساند.»

او ادامه داد: «امروز دانشـــگاه، خانه گفت‌وگوست که به صورت داوطبانه، خودجوش و بدون هیچ‌گونه اقدام‌گرایی برگزار می‌شود. به عبارتی کسانی که دوست دارند از احوال روز مطلع شوند و ریز و کل موضوعات را به صورت دقیق مشـــاهده کرده و مشکلات را بررسی، تجزیه و تحلیل کنند، دوراقع وظیفه تبیین را ان